

Rigsretten som institution i dansk ret

- Instrukskommissionen & Granskningskommissionen
- Rigsretssag mod Inger Støjberg

-
- I Danmark behandles straffesager mod ministre ikke ved de almindelige domstol
 - Junigrundloven fra 1849 foreskriver det skal ske ved en rigsret
 - Hvorfor?

§ 60

Stk. 1.

Rigsretten påkender de af kongen eller folketinget mod ministrene anlagte sager.

Stk. 2.

For rigsretten kan kongen med folketingets samtykke lade også andre tiltale for forbrydelser, som han finder særdeles farlige for staten.

§ 61

Den dømmende magts udøvelse kan kun ordnes ved lov.
Særdomstole med dømmende myndighed kan ikke nedsættes.

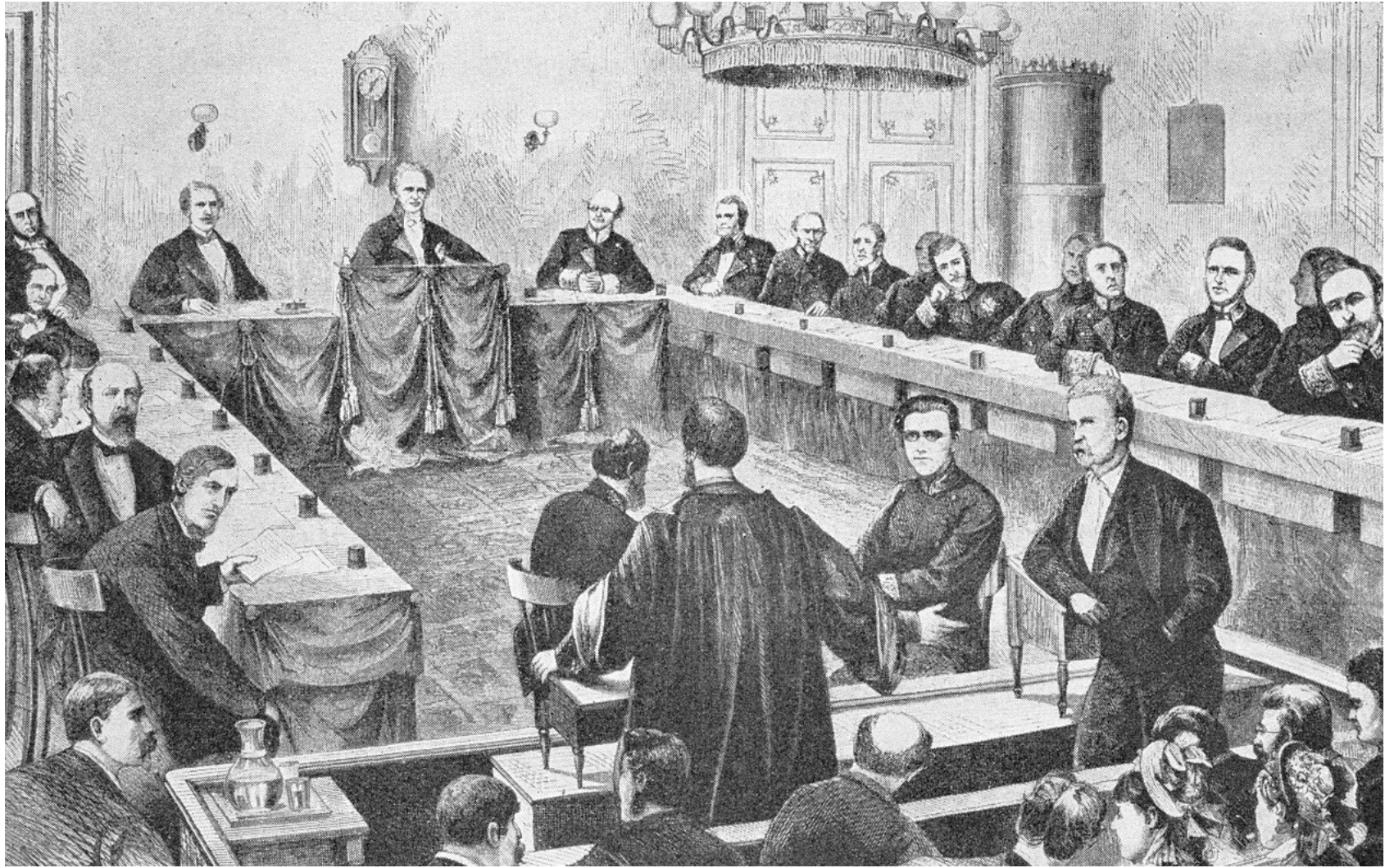
§ 62

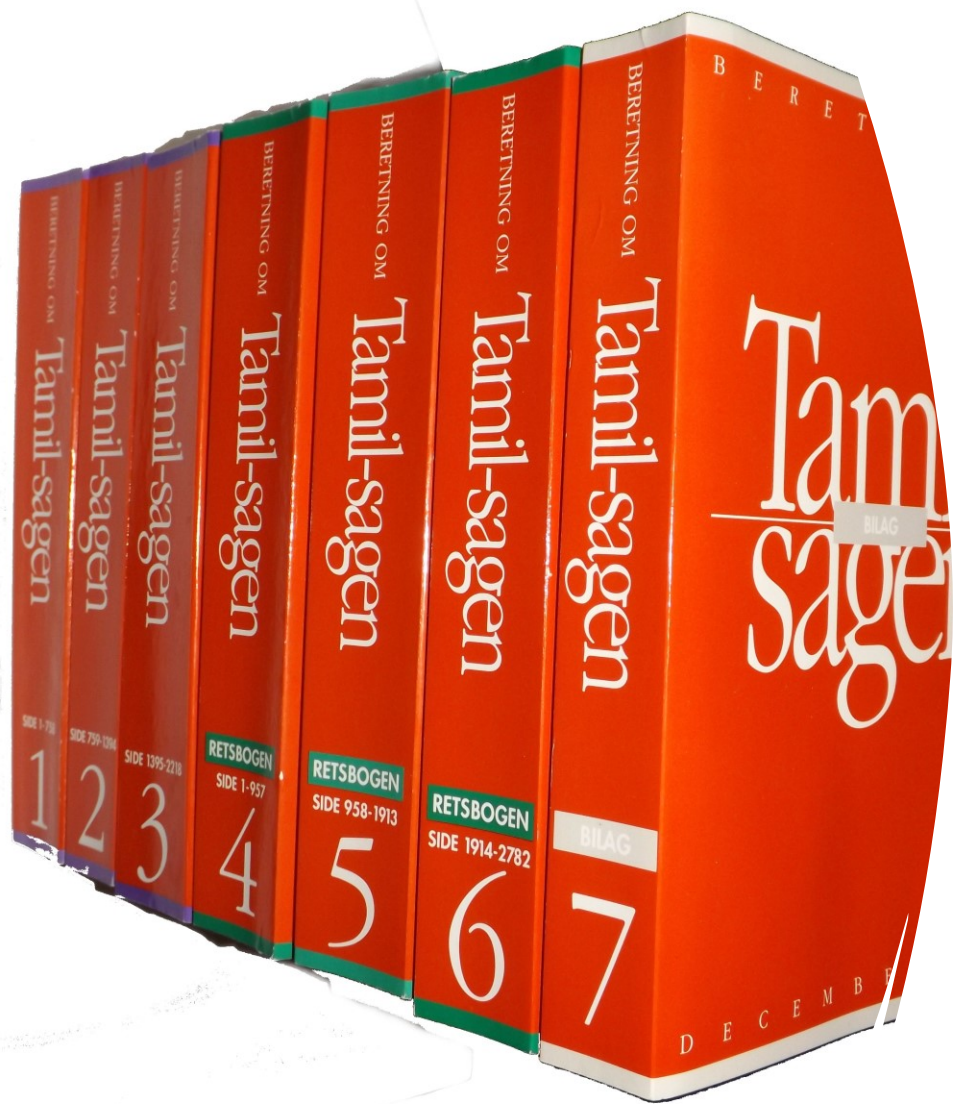
Retsplejen skal stedse holdes adskilt fra forvaltningen. Regler herom fastsættes ved lov.

Tre rigsretssager i 1800-tallet

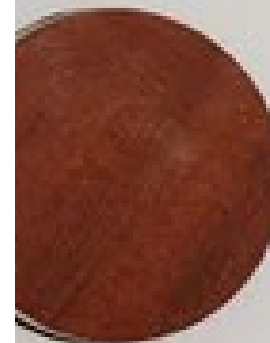

To rigsretssager i 1900-tallet

Hvem sidder i
rigsretten?

§ 59

Stk. 1.

Rigsretten består af indtil 15 af de efter embedsalder ældste ordentlige medlemmer af rigets øverste domstol og et tilsvarende antal af folketinget efter forholdstal for 6 år valgte medlemmer. For hver af de valgte vælges en eller flere stedfortrædere. Folketingets medlemmer kan ikke vælges til eller virke som medlemmer af rigsretten. Kan i et enkelt tilfælde nogle af den øverste domstols medlemmer ikke deltage i sagens behandling og påkendelse, fratræder et tilsvarende antal af de af folketinget sidst valgte rigsretmedlemmer.

Stk. 2.

Retten vælger selv sin formand af sin midte.

Stk. 3.

Er sag rejst ved rigsretten, beholder de af folketinget valgte medlemmer deres sæde i retten for denne sags vedkommende, selvom det tidsrum, for hvilket de er valgt udløber.

Stk. 4.

Nærmere regler om rigsretten fastsættes ved lov.

§ 60

Stk. 1.

Rigsretten påkender de af kongen eller folketinget mod ministrene anlagte sager.

Stk. 2.

For rigsretten kan kongen med folketingets samtykke lade også andre tiltale for forbrydelser, som han finder særdeles farlige for staten.

§ 61

Den dømmende magts udøvelse kan kun ordnes ved lov. Særdomstole med dømmende myndighed kan ikke nedsættes.

§ 62

Retsplejen skal stedse holdes adskilt fra forvaltningen. Regler herom fastsættes ved lov.

MINISTERANSVARLIGHEDSLOV

§ 1. Loven angår ministres ansvar for deres embedsførelse.

§ 2. Borgerlig straffelovs almindelige del finder anvendelse.

§ 3. Ved anvendelsen af borgerlig straffelovs regler om ansvar for medvirken til en lovovertrædelse skal en minister anses for medvirkende til en underordnet handling, når

1) han har været bekendt med, at den pågældende handling ville blive foretaget, og har undladt at søge dette hindret.

2) handlingen har været et nødvendigt eller naturligt middel til gennemførelse af en beslutning, for hvilken ministeren er ansvarlig.

3) han har fremmet handlingens udførelse ved ikke i rimeligt omfang at føre tilsyn og fastsætte instrukser.

§ 4. Ansvar for en af kongen underskrevet beslutning påhviler såvel enhver minister, der har medunderskrevet, som ministre, der på anden måde har medvirket til beslutningens tilblivelse.

§ 5. En minister straffes, hvis han forsætligt eller af grov uagtsomhed tilsidesætter de pligter, der påhviler ham efter grundloven eller lovgivningen i øvrigt eller efter hans stillings beskaffenhed.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder anvendelse, såfremt en minister giver folketinget urigtige eller vildledende oplysninger eller under folketingets behandling af en sag fortier oplysninger, der er af væsentlig betydning for tingets bedømmelse af sagen.

§ 6. Straffen efter § 5 er bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. Er forholdet begået af uagtsomhed, er straffen bøde eller hæfte.

Stk. 3. Bødestraf fastsættes efter borgerlig straffelovs regler om dagbøder.

§ 7. Bestemmelserne i § 6 gælder kun, såfremt strengere straf ikke er hjemlet i den øvrige lovgivning.

Stk. 2. Borgerlig straffelovs §§ 155-157 gælder ikke for ministre.

§ 8. Ministres strafansvar forældes efter borgerlig straffelovs §§ 93-95. Forældelsesfristen er dog i intet tilfælde mindre end 5 år.

§ 9. Med hensyn til erstatningsansvar i anledning af ministres handlinger gælder de almindelige regler om erstatning for skade forvoldt af personer i statens tjeneste.

FORSKELLEN PÅ IMPEACHMENT OG RIGSRETSSAG?

US CONSTITUTION Section 4ff...

The President, Vice President and all civil Officers of the United States, shall be removed from Office on Impeachment for, and Conviction of, Treason, Bribery, or other high Crimes and Misdemeanors....The Senate shall have the sole Power to try all Impeachments. When sitting for that Purpose, they shall be on Oath or Affirmation. When the President of the United States is tried, the Chief Justice shall preside: And no Person shall be convicted without the Concurrence of two thirds of the Members present. 7Judgment in Cases of Impeachment shall not extend further than to removal from Office, and disqualification to hold and enjoy any Office of honor, Trust or Profit under the United States: but the Party convicted shall nevertheless be liable and subject to Indictment, Trial, Judgment and Punishment, according to Law.

Grundloven § 60

Stk. 1.

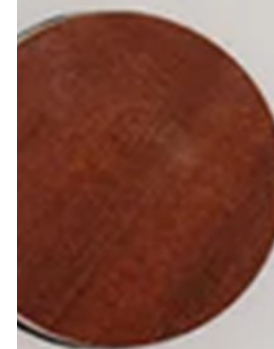
Rigsretten påkender de af kongen eller folketinget mod ministrene anlagte sager.

Stk. 2.

For rigsretten kan kongen med folketingets samtykke lade også andre tiltale for forbrydelser, som han finder særdeles farlige for staten.

Spørgsmålet om
hjemmel –
centralt i både
Støjberg-sagen
og i Mink-sagen

Skal man gøre indgreb i borgernes retsforhold kræver det hjemmel i lov – hvorfor?

Og hvorfor er denne regel helt central for retsstaten?

Mink sagen

INSTRUKSKOMMISSIONEN